

УДК 347.1:347.4

К. А. Карчевський**РОДИННИЙ КРИТЕРІЙ ПОНЯТТЯ «АФІЛІЙОВАНА ОСОБА»
(В КОНТЕКСТІ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ПРАВОЧИНІВ
ІЗ ЗАІНТЕРЕСОВАНІСТЮ)**

З'ясовано зміст родинного критерію поняття «афілійована особа». Афілійовану особу розглянуто як особу, що бере участь у вчиненні правочину акціонерного товариства із заінтересованістю. Родинний критерій досліджено через аналіз норм сімейного, адміністративного, банківського, медичного, трудового та іншого законодавства України. З'ясовано зміст та співвідношення понять «сім'я», «родина», «родичі», «член сім'ї», «близькі родичі» та окремі пов'язані із ними поняття (зокрема шлюб). На основі проведеного аналізу зроблено висновок про те, які саме особи повинні вважатися афілійованими під час учинення правочинів із заінтересованістю.

Ключові слова: правочин із заінтересованістю, родинний критерій, сім'я, член сім'ї, близький родич.

Як відомо, поняття «афілійована особа» в контексті суб'єктного складу правочинів господарських товариств, у вчиненні яких є заінтересованість, ґрунтується на таких основних складових частинах або критеріях: майновому, посадовому, родинному та договірному [1, с. 22]. Родинний критерій у цьому разі доволі ясно вказує на наявність реальної можливості впливати один на одного осіб, що знаходяться між собою у родинному зв'язку, а тому й на високу ймовірність існування заінтересованості у вчиненні відповідного правочину. Такий взаємний вплив передусім обумовлюється психологічними чинниками. Як правило, особи, що знаходяться у родинних стосунках, схильні приймати рішення на користь родича, навіть підкорятися наказам старших або більш авторитетних членів родини, виконувати їх прохання тощо. Родинні інтереси можуть ставитися понад інших інтересів, у тому числі й корпоративних. Відповідні психологічні обставини прямим чином ґрунтуються як на фізіологічній єдності членів родини (кровному спорідненні, походженні один від одного), так і на спільному вихованні, проживанні, господарюванні тощо. Особи, що знаходяться в

родинних стосунках, об'єднуються й відносинами спільної власності, мають взаємні майнові права та обов'язки тощо.

При всій своїй очевидності родинний критерій, як й інші критерії поняття «афілійована особа», потребує окремого дослідження. Це випливає з того, що в родинних стосунках може перебувати досить велике коло осіб. Між ними можуть існувати родинні відносини, які як основуються на кровному спорідненні, так і не пов'язуються із ним. Враховуючи велику кількість осіб, що можуть знаходитися між собою у родинних стосунках, процедура вчинення правочину із заінтересованістю може значно ускладнюватися. З'ясування факту родинних зв'язків між посадовими особами господарських товариств, які вчинили відповідний правочин без дотримання спеціального порядку його вчинення, може призводити до судового оскарження та до визнання правочину недійсним. Тому під час дослідження родинного критерію в цьому випадку має бути визначено таке коло осіб, на які повинен розповсюджуватися цей критерій, яке не буде утворювати зайві складнощі для господарських товариств та інших суб'єктів господарювання у разі вчинення правочинів із заінтересованістю та виконанням інших обов'язків, покладених на них у зв'язку з існуванням афілійованих осіб. Тобто родинні зв'язки в такому випадку слід узгоджувати зі змістом інституту правочину із заінтересованістю. Таким чином, коло відповідних осіб може бути дещо вужчим, ніж в інших галузях права, де також застосовується родинний критерій (наприклад, у сімейному, кримінально-процесуальному, цивільному процесуальному праві тощо). Але ж при цьому спеціальні норми корпоративного законодавства мають ґрунтуватися на загальних нормах, перш за все сімейно-правових. Таким чином, метою цієї статті є з'ясування змісту родинного критерію поняття «афілійована особа» на основі аналізу як загальних (сімейно-правових), так і спеціальних (процесуальних, адміністративних, корпоративних, трудових та інших) юридичних норм.

Виходячи зі змісту п. 1 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про акціонерні товариства» [2], афілійованими особами вважаються: члени сім'ї фізичної особи – чоловік (дружина), а також батьки (усиновителі), опікуни (піклувальники), брати, сестри, діти та їхні чоловіки (дружини). Як можна бачити, основна прив'язка в цьому разі робиться до «членів сім'ї».

У зв'язку із цим слід з'ясувати, хто саме відноситься до членів сім'ї, а також що таке сім'я з точки зору права.

Поняття «член сім'ї» наразі закріплюється різними нормативними актами. Природним у такому випадку було б установлення цього поняття нормами саме сімейного права, але, на жаль, Сімейний кодекс України [3] (надалі – СК України) лише опосередковано вказує на нього. Так, зокрема, ст. 3 СК України передбачає, що сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Таким чином, членом сім'ї буде особа, що відповідає вказаним ознакам, тобто яка спільно проживає з іншою особою, пов'язана із нею спільним побутом, має взаємні права та обов'язки. Особи, що є членами сім'ї, не називаються.

Проте коло осіб, які знаходяться між собою у сімейних стосунках, перераховується у ст. 2 СК України. При цьому зазначаються групи осіб, відносини між якими регулюються СК України. До таких осіб, у першу чергу, належать подружжя, батьки та діти, усиновлювачі та усиновлені. Крім цього, до відповідних осіб відносяться й баба, дід, прабаба, прадід, онуки, правнуки, рідні брати та сестри, мачуха, вітчим, падчерка та пасинок. Частиною 3 ст. 2 СК України допускається регулювання майнових та особистих немайнових відносин між іншими членами сім'ї, які зазначені у кодексі¹. При цьому СК України не регулює сімейні стосунки між двоюрідними братами та сестрами, тіткою, дядьком та племінницею, племінником і між іншими родичами за походженням. Відповідні групи учасників сімейних стосунків ніяк не позначаються. Також не уточнюється, чи всі з таких осіб є членами сім'ї. Можемо вказати на те, що членами сім'ї можуть бути ті учасники сімейних правовідносин, які відповідають загальним ознакам сім'ї, що закріплені у СК України.

Оскільки сім'я іменується ще родиною, то для позначення осіб, що є суб'єктами сімейних відносин, використовується поняття «родичі». У зв'язку із цим у законодавстві можуть

¹ Можливо, в цьому випадку йдеться про неповнорідних братів та сестер, якими згідно із ч. 2 ст. 26 СК України вважаються брати і сестри, які мають спільну матір або спільного батька.

одночасно використовуватися як поняття «член сім'ї», так і поняття «член родини»¹. Крім цього, в законодавстві використовується й поняття «близький родич». Таким чином, важливим є встановлення співвідношення між всіма зазначеними категоріями учасників сімейних правовідносин, з тим щоб з'ясувати, які саме особи повинні відноситися до числа афілійованих осіб.

Якщо звернутися до української вільної енциклопедії Вікіпедія, то «родичами» можна вважати осіб, що знаходяться у родинних стосунках (родичівстві). При цьому родичівство існує у двох видах: кровне родичівство – яке існує між людьми, що походять від одного предка, та свояцтво – тобто родичівство за шлюбом, між родичами подружжя [6]. На наш погляд, ст. 2 СК України проводить різницю між родичами взагалі (тобто всіма можливими особами, що знаходяться у кровному чи іншому спорідненні (свояцтві)), та родичами, що є членами сім'ї (тобто які відповідають встановленим СК України критеріям, серед яких одним із головних, на наш погляд, є саме наявність взаємних прав та обов'язків між відповідними особами).

Можна зазначити також і те, що відповідно до ст. 26 СК України закріплюється таке поняття, як «родичі прямої лінії споріднення». Саме ж це поняття не розшифровується. Не вказуються й особи, що відносяться до таких родичів, а також не вказується на співвідношення між ними та членами сім'ї. Стосовно родичів та ліній споріднення в літературі вказується, що родичами визнаються особи, які походять один від одного або від спільного предка. Залежно від цього розрізняють прямі та побічні родинні зв'язки. Пряма спорідненість визначається стосовно осіб, які послідовно походять один від одного. Висхідна пряма лінія спорідненості встановлюється від нащадків до предків (син – батько, онука – дід), низхідна – від предків до нащадків (батько – син,

¹ Див.: п. 9 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 24 від 01.01.2012 «Розкриття інформації про зв'язані сторони» [4] та п. 4 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» від 18.06.2001 (в поточній редакції) [5].

дід – онука). Побічними є родинні зв'язки осіб, які походять від спільного предка [7]. З членами сім'ї родичі прямої лінії споріднення будуть співвідноситися так само, як співвідносяться родичі в загальному розумінні. Поняття «сім'я» та «член сім'ї», на нашу думку, є синонімами понять «родина» та «член родини». Враховуючи зміст СК України, в чинному законодавстві варто використовувати виключно поняття «сім'я» та «член сім'ї».

Крім СК України поняття «член сім'ї» та деякі інші із указаних вище понять передбачаються й у інших нормативних актах українського законодавства. Так, наприклад, у Законі України «Про попередження насильства в сім'ї» [8, ст. 1] під членами сім'ї розуміються особи, які перебувають у шлюбі; проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою; їхні діти; особи, які перебувають під опікою чи піклуванням; є родичами прямої або непрямої лінії споріднення за умови спільного проживання. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» [9, ст. 1] передбачає, що членами сім'ї є особи, які перебувають у шлюбі, а також їхні діти, в тому числі повнолітні, батьки, особи, які перебувають під опікою і піклуванням, інші особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Норми банківського законодавства встановлюють, що членами сім'ї є члени сім'ї або близькі родичі фізичної особи, які можуть здійснювати вплив на таку особу або підпадати під її вплив у питаннях, пов'язаних із діяльністю банку. До них належать: чоловік, дружина; діти; батьки; брати та сестри, племінники і племінниці, тітки, дядьки, у тому числі двоюрідні; партнери у цивільному шлюбі; діти партнерів у цивільному шлюбі; громадяни, які перебувають на утриманні таких осіб, або їх партнери в цивільному шлюбі тощо [10, п. 1.12].

Кримінально-процесуальне законодавство закріплює поняття «член сім'ї» разом із іншим поняттям – «близький родич». Згідно зі ст. 3 КПК України [11] близькі родичі та члени сім'ї – це чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, а також

особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

В окремих випадках використовується поняття «близький родич». Так, згідно з бухгалтерськими правилами близькі родичі фізичної особи – це члени родини, які, за очікуванням, можуть впливати на таку особу або перебувати під її впливом під час здійснення операцій із суб'єктом господарювання та охоплюють: а) дітей, чоловіка / дружину чи шлюбного партнера такої фізичної особи; б) дітей чоловіка / дружини чи шлюбного партнера такої фізичної особи; в) утриманців такої фізичної особи або чоловіка / дружини чи шлюбного партнера такої фізичної особи [4, п. 4].

У Законі України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» [12, ст. 2] до близьких родичів відносяться батьки, дружина (чоловік), діти, рідні брати і сестри, дід, баба, онуки. В медичних нормах [13] близькі родичі – це фізичні особи, природний зв'язок між якими ґрунтується на походженні один від одного або від спільних предків і має правове значення у випадках, передбачених законодавством. Близькими родичами є чоловік / дружина, батьки, діти, рідні брати і сестри. Згідно зі ст. 25-1 Кодексу законів про працю України [14] виділяється поняття «близькі родичі та свояки». До їх числа належать батьки, подружжя, брати, сестри, діти, а також батьки, брати, сестри і діти подружжя.

Поряд із поняттям «близькі родичі» в законодавстві використовується й поняття «близькі члени родини». Під останніми розуміється чоловік або дружина і родичі (визнані такими згідно із законодавством) фізичної особи, що є пов'язаною стороною, які можуть впливати або перебувають під впливом такої фізичної особи щодо прийняття рішень із фінансової, господарської та комерційної політики підприємства [5, п. 4]. Це поняття фактично об'єднує поняття «член сім'ї (родини)»¹ та поняття «близький родич».

¹ Нагадаємо, що ми вище говорили про те, що сім'я та родина є синонімами.

Слід відзначити, що згідно з указаними вище нормами поняття «член сім'ї» та «близький родич» іноді використовуються для характеристики одне одного, іноді використовуються як тотожні поняття, що є неправильним. Так, члени сім'ї завжди є близькими родичами, але ж близькі родичі не завжди будуть членами однієї сім'ї.

Як можна бачити, у деяких із указаних вище визначеннях використовується самостійне поняття «шлюб» як одна з ознак родинних зв'язків між відповідними особами (насамперед – між близькими родичами). При цьому вказується на те, що шлюб може бути як зареєстрованим, так і незареєстрованим.

Щодо шлюбу ст. 21 СК України передбачає, що шлюбом є сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у органі державної реєстрації актів цивільного стану. При цьому проживання однією сім'єю жінки та чоловіка без шлюбу не є підставою для виникнення у них прав та обов'язків подружжя. Релігійний обряд шлюбу не є підставою для виникнення у жінки та чоловіка прав та обов'язків подружжя, крім випадків, коли релігійний обряд шлюбу відбувся до створення або відновлення органів державної реєстрації актів цивільного стану. Таким чином, фактичні сімейні відносини, які базуються на спільному проживанні та веденні спільного господарства, в т. ч. засновані на відповідному релігійному обряді але без реєстрації в державних органах відповідно до чинного сімейного законодавства у чоловіка та жінки, які об'єдналися у союз, породжують інші права (в першу чергу майнові), ніж права подружжя. Однак це не стосується їх прав та обов'язків щодо спільних дітей, які були народжені у такому незареєстрованому шлюбі.

У цьому випадку слід визнати, що на стосунки взаємозалежності впливає не реєстрація шлюбу та офіційне визнання сімейного союзу, а фактичні сімейні стосунки між чоловіком і жінкою. Однак такі стосунки мають бути тривалими та відповідати ознакам сім'ї, принаймні в частині спільного проживання та ведення спільного господарства. Складністю у такому випадку буде те, що незареєстрований шлюб підтверджується не документально, а свідками. Тому наявність заінтересованості за бажанням можна буде краще приховати. З іншого боку, про наявність сімейного зв'язку очевидно вказує лише спільне прізвище, яке мають подружжя та їх

діти. Але ж подружжя можуть мати й різні прізвища, а діти можуть мати подвійні прізвища або прізвища тільки матері чи батька. Опікун (піклувальники) та особи, що знаходяться під опікою (піклуванням), брати та сестри (як після одруження, так і за різних батьків) також можуть мати різні прізвища. При цьому особи, що не є родичами, можуть мати однакові прізвища, однак це не робить таких осіб залежними один від одного. Тому у такому разі головним є віднесення до числа афілійованих певних категорій осіб, що пов'язані сімейними стосунками, які є родичами (юридично та фактично) та у зв'язку із цим можуть впливати на вчинення певних юридично значущих дій (зокрема правочинів).

Якщо узагальнити всі вказані вище положення, то можна запропонувати таке співвідношення відповідних понять. Головним поняттям буде саме «сім'я». Сім'я є основою виникнення родинних відносин, заснованих як на кровному спорідненні (зокрема між батьками та їх дітьми, а також між рідними братами та сестрами), так і на свояцтві (зокрема між подружжям). Без сім'ї взагалі не можуть існувати родичі. Для того щоб союз певних осіб вважався сім'єю, необхідно щоб він відповідав установленим законом ознакам (спільне проживання та ведення господарства, наявність взаємних прав та обов'язків). Юридичною формою сім'ї є зареєстрований шлюб.

Сім'я завжди складається з певних осіб, що є її членами. Членами сім'ї будуть особи, які відповідають ознакам сім'ї, встановленим законом. Оскільки юридичною формою сім'ї є шлюб, то членами сім'ї будуть подружжя (особи, які перебувають у шлюбі). Членами сім'ї будуть особи, що знаходяться у кровному спорідненні із подружжям (діти, батьки). До членів сім'ї можуть належати й особи, що не знаходяться у кровному спорідненні або свояцтві, але ж які законом прирівнюються до відповідних осіб (зокрема це стосується всиновлених, опікунів, піклувальників тощо). Для відносин взаємозалежності (афілійованості) однакове значення буде мати як зареєстрований шлюб, так і фактичні сімейні стосунки. Тому до членів сім'ї мають відноситися й чоловік та жінка, які перебувають у фактичному шлюбі.

Перебуваючи членами сім'ї, відповідні особи будуть взаємозалежними, тобто будуть мати можливість взаємно впливати на власну поведінку, в тому числі на юридично значущі

дії (правочини). Така взаємозалежність буде базуватися на тому, що члени сім'ї є родичами. Водночас поняття «член сім'ї» буде дещо вужчим, ніж поняття «родич». До останніх можна відносити й осіб, які перебувають як у кровному спорідненні, так і у свояцтві, але при цьому не є членами цієї сім'ї. Так, наприклад, діти можуть утворити власні сім'ї, або проживати окремо від батьків та вести окреме власне господарство.

У зв'язку із указаним вище, виникає необхідність у виділенні окремої категорії родичів, які можуть не бути членами сім'ї, але ж будуть знаходитися в таких же стосунках взаємозалежності, що й останні. На наш погляд, до такої категорії слід відносити саме близьких родичів. Близькими родичами будуть вважатися родичі прямої (як висхідної, так і спадної) лінії споріднення. До близьких родичів, безперечно, буде належати й подружжя. Але оскільки подружжя утворюють сім'ю та є її основними членами, про них окремо можна мову й не вести.

Таким чином, можемо запропонувати вважати афілійованими особами саме членів сім'ї та/або близьких родичів. Загальні поняття «члена сім'ї» та «близького родича» варто закріпити в Сімейному кодексі України. Закріплюючи ці поняття, варто не тільки перераховувати відповідні категорії (види) родичів, але й закріплювати загальні ознаки, що прив'язуються до інших юридичних понять та/або необхідних фактичних обставин. Під членами сім'ї варто розуміти осіб, які відповідно до зареєстрованого або фактичного, але не зареєстрованого шлюбу спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Членами сім'ї в будь-якому випадку будуть подружжя, їх батьки та діти (в т. ч. всиновлені). Близькими родичами слід вважати осіб, які знаходяться у кровному спорідненні прямої (як висхідної, так і спадної) і бокової ліній споріднення та у свояцтві в межах одного покоління незалежно від того, чи є вони членами однієї сім'ї, чи ні.

Таким чином, афілійованими особами будуть члени сім'ї та/або близькі родичі, а саме особи, які відповідно до зареєстрованого або фактичного, але не зареєстрованого шлюбу спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки (подружжя, їх батьки та діти (в т. ч. всиновлені), та особи, які знаходяться у кровному

спорідненні прямої (як висхідної, так і спадної) і бокової ліній споріднення та у свояцтві в межах одного покоління незалежно від того, чи є вони членами однієї сім'ї, чи ні (батьки та їх діти, у т. ч. всиновлені; рідні брати та сестри, в т. ч. повнокровні та неповнокровні).

Вказані вище особи автоматично будуть вважатися взаємозалежними, а тому такими, що мають заінтересованість у вчиненні правочину. У зв'язку із чим ми можемо запропонувати закріпити на рівні закону презумпцію заінтересованості у вчиненні правочину членів сім'ї та близьких родичів. Згідно із цією презумпцією вказані особи будуть вважатися заінтересованими у вчиненні правочину, якщо відсутність заінтересованості не буде ними доведена в суді. Зазначені особи у встановлених законом випадках мають повідомляти товариство про наявність сімейних стосунків із членами сім'ї та близькими родичами, для того щоб відповідні правочини вчинялися в порядку, передбаченому законом для правочинів із заінтересованістю.

Інші родичі, навпаки, вважаються такими, що не мають заінтересованості у вчиненні правочину, якщо в суді не буде доведено, що між ними існують відносини залежності. Можемо запропонувати, що останнє правило слід поширювати й на осіб, які не є родичами, але перебувають у близьких, довірчих відносинах (друг, кум тощо).

Список використаних джерел: 1. Михайлов Д. И. Сделки хозяйственного общества с заинтересованностью по законодательству Российской Федерации и Республики Беларусь : монография / Д. И. Михайлов. – М. : Инфра-М, 2012. – 150 с. – (Научная мысль). 2. Про акціонерні товариства : закон України від 17.09.2008 № 514-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>. 3. Сімейний кодекс України : закон України від 10.01.2002 № 2947-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>. 4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО 24) : Розкриття інформації про зв'язані сторони : від 01.01.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_043. 5. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» : наказ М-ва фінансів України від 18.06.2001 № 303 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01>. – Редакція від 09.08.2013. 6. Родичівство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Родичівство>. 7. Споріднення // Юридичний

словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakony.com.ua/juridical.html?catid=45102>. 8. Про попередження насильства в сім'ї : закон України від 15.11.2001 № 2789-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=2789-14>. 9. Про засади запобігання і протидії корупції : закон України від 07.04.2011 № 3206-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=3206-17>. 10. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України : постанова Правління Нац. банку України від 28.03.2007 № 98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0098500-07>. 11. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. 12. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23.12.1993 № 3781-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>. – Редакція від 02.03.2014. 13. Порядок проведення клінічних випробувань лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 23.09.2009 № 690 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1165.1100.2&nobreak=1>. – У редакції наказу М-ва охорони здоров'я України від 12.07.2012 № 523. 14. Кодекс законів про працю України : закон України від 10.12.1971 № 322-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>. – Редакція від 01.04.2014.

Надійшла до редколегії 18.04.2014

Карчевский К. А. Родственный критерий понятия «аффилированное лицо» (в контексте правового режима сделок с заинтересованностью)

Вьяснено содержание родственного критерия понятия «аффилированное лицо». Аффилированное лицо рассмотрено как лицо, принимающее участие в совершении сделки акционерного общества с заинтересованностью. Родственный критерий исследован посредством анализа норм семейного, административного, банковского, медицинского, трудового и иного законодательства Украины. Вьяснено содержание и соотношение понятий «семья», «родственники», «член семьи», «близкие родственники» и отдельные связанные с ними понятия (в частности брак). На основе проведенного анализа сделаны выводы о том, какие именно лица должны считаться аффилированными при совершении сделок с заинтересованностью.

Ключевые слова: сделка с заинтересованностью, родственный критерий, семья, член семьи, близкий родственник.

Karchevskii K. A. Kindred criterion of the concept «affiliated person» (within the context of legal regime of transactions with the interest)

In accordance with corporate legislation of Ukraine in force, foreign countries and corporate law science four criteria of affiliated person are singled out. They include: kindred, property, managing and contractual criteria. This article is devoted to clarify the content of kindred criterion of the concept «affiliated person».

Ability of relatives to influence, including on conducted transactions, is explained by cohabitation, upbringing, real kinship. In this regard, kindred interests may be placed over than any other, including corporate interests. Thus, the transaction of business entities with relatives' participation should refer to the transactions with interest and should be submitted to a special legal regime of their conduction. As kindred relations can be quite diverse, there is a need to identify a limited number of relatives, who are most likely interdependent.

Kindred criterion of affiliated persons is researched in the article by analyzing the norms of the family, administrative, banking, medical, labor and other legislations of Ukraine. The content and relations between the concepts «family», «relatives», «a family member», «close relatives» and some related to them concepts (namely, marriage) are found out. Based on conducted analysis the author concludes who exactly should be considered as affiliated while concluding transactions with interests. Affiliated persons are members of the family and/or close relatives, namely persons who are according to the registered or de facto marriage, live together, have joint life, have mutual rights and obligations (spouses, their parents and children, including adopted children) and persons who are in direct kinship (uplink and downlink) and side lines of kinship and within one generation no matter whether they are members of the same family or not (parents and their children, including adopted children, brothers and sisters, including full-blooded and not full-blooded). Consolidation of the presumption family members and close relatives' affiliation is offered.

Keywords: transaction with the interest, kindred criterion, family, family member, close relative.

